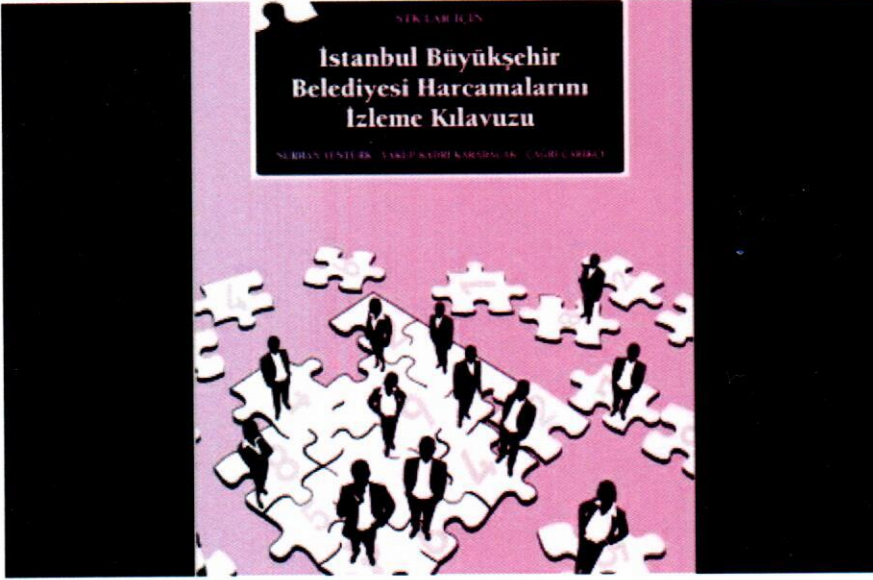

* Büyütmek için tabloları tıklayın.

Kamu Harcamalarını İzleme Platformu'nun 49 üyesi olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) harcamalarını izleyerek hazırladıkları raporu yayınladı.

Nurhan Yentürk, Yakup Kadri Karabacak ve Çağrı Çarıkçı'nın kaleme aldığı 56 sayfalık raporun ilk bölümü Türkiye'de mahalli idarelerin gider ve gelirlerine ayrılmış. Burada çeşitli uluslararası ve bölgesel veriler karşılaştırılıyor

İkinci bölümü ise İBB, bağlı kuruluşlar (İETT ve İSKİ) ve iştiraki olan 20 şirketin gider ve gelirlerine ayrılmış.

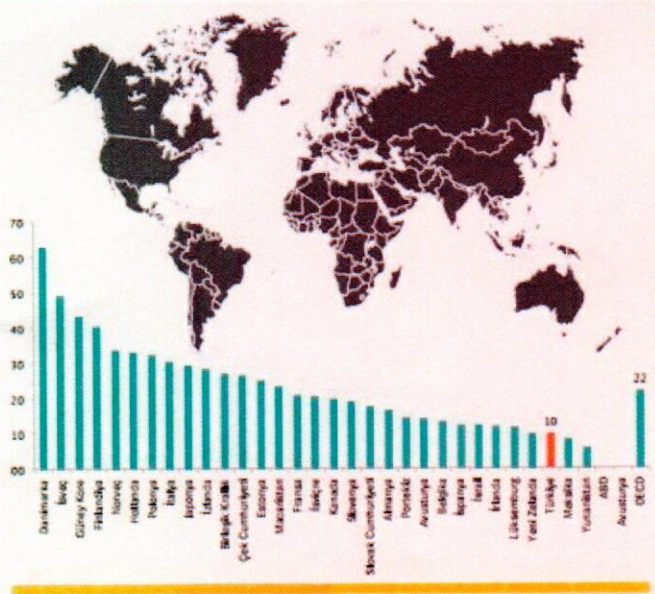
Raporda kanunen her belediyenin yayınlaması gereken kesin gider hesap cetvellerine ulaşma yolları da belirtiliyor.

Çalışmada elde edilen verilerden merkezi yönetim karşısında yerel idarelerin yetkisizliği; belediyecilik hizmetlerinin, yarı ticari ve kar oranı yüksek şirketler eliyle yürütülmesinin hizmetin kamusal karakterini zayıflatması; ulaşım harcamalarında vatandaşların ve yerel idarelerin dikkate alınmadığı gibi noktalar öne çıkıyor.

Kılavuzun tamamına [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

“Türkiye’de yerel idare harcamaları payı 9,6”

Grafik 1: Mahalli idarelerin Giderlerinin Genel Yönetim Giderleri İçindeki Payı, 2011 %

Kaynak: Government at a Glance, 2013

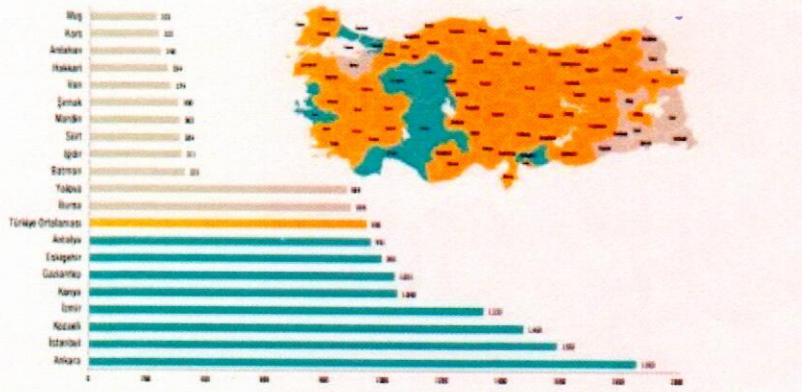
Çalışmada öne çıkan sonuçlar şöyle:

* 2011 yılında OECD ülkelerinde Mahalli İdare harcamalarının Genel Yönetim harcamaları içindeki payı ortalama yüzde 21 iken, Türkiye'nin payı yüzde 9,6 ile sınırlı.

Genel Yönetim giderlerinin dağılımındaki bu durum, Merkezi Yönetimin/Ankara'nın, planlama, karar alma ve uygulama sürecindeki hâkimiyetine, mahalli idarelerin ise bu süreçlerdeki güçsüzlüğüne ve yetkisizliğine işaret ediyor.

“Yerel harcamada eşitsizlik”

Grafik 4: Kişi başına Belediyeler ve Bağlı Kurumların Harcamaları, (en çok ve en az harcama yapılan 10 şehir) 2013, TL.

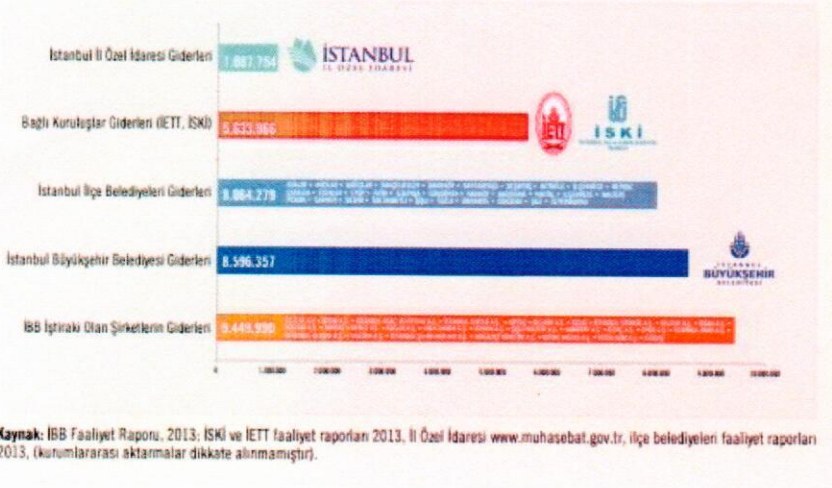
Kaynak: www.muhasabat.gov.tr ve TÜİK

* Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre; Büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri ve bağlı kuruluşların harcamalarının yüzde 31'i, 2013 yılında İstanbul'da yapılmaktadır.

Yerel harcamalar arasında şehirler ve bölgeler bazında var olan eşitsizlik açık olarak görülüyor. Şehirde yaşayan nüfus başına yapılan belediye ve bağlı kurumlar harcamaları karşılaştırıldığında kişi başına 1.853 TL ile Ankara, 1.582 TL ile İstanbul ilk iki sıradayken 223 TL ile Muş ve 232 TL ile Kars son iki sırada.

“İBB gideri 8,5 milyar”

Grafik 5: İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyeleri, Bağlı Kuruluşlar, Şirketler ve İl Özel İdaresi Giderleri, Bin TL, 2013

Kaynak: İBB Faaliyet Raporu, 2013; İSKİ ve İETT faaliyet raporları 2013, İl Özel İdaresi www.muhasabat.gov.tr, ilçe belediyeleri faaliyet raporları 2013, (kurumlararası aktarmalar dikkate alınmamıştır).

* İBB 2013 Faaliyet Raporu'na göre giderleri 8,5 milyar TL.

İETT ve İSKİ, İBB'nin bağlı kuruluşları. Bu kuruluşların faaliyet raporlarına göre iki kurum toplam 5,5 milyar TL harcama yapıyor.

İBB iştiraki olan 26 şirketin toplam giderleri ise 9,5 milyar TL. İlçe belediyelerinin faaliyet raporlarından elde edilen bilgiye göre 39 ilçe belediyesinin 2013 harcamalarının toplamı 8 milyar civarında.

“Belediyecilikte kamusalılık zayıflıyor”

Grafik 9: İBB İştiraklerinin Dönem Karı veya Zararı, 2013, TL

Kaynak: İBB Faaliyet Raporu, 2013 ve iştiraklerin internet siteleri.

* İBB iştiraki olan 26 şirketin toplam karı 500 milyon TL'yi aşıyor. Bunlar içinden 279 milyon TL'si İGDAŞ'ın karı.

Şirketlerin harcamaları da 2010 yılından itibaren İBB ve bağlı kuruluşların harcamalarındaki artıştan çok daha hızlı artıyor.

Belediyecilik hizmetlerinin, yarı ticari ve kar oranı yüksek şirketler eliyle yürütülmesi, belediyecilik faaliyetlerinin ‘kamusal’ karakterini zayıflatmaktadır.

“Hizmetler şirketler üzerinden büyüyor”

* İBB iştiraki olan şirketlerin harcamalarının İBB harcamalarının üzerinde olmasının ötesinde, İBB bütçesinin içinde de şirketlere yönelik yapılan harcamanın artması hizmetlerin şirketler üzerinden büyüyerek yapılması gözlemleniyor.

Belediye şirketlerinin Sayıştay tarafından denetiminin hızla başlatılması için mevzuat çalışmalarının tamamlanması gerekiyor.

“Planlarla gerçekler farklı”

Tablo 1: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Harcamaları, Planlanan ve Gerçekleşen, Daire Başkanlıkları, 2013, TL

	Planlanan	Gerçekleşen
1 Mali Hizmetler DB	1.988.894.000	1.513.035.894
2 Yal İşleri DB	981.735.000	911.429.057
3 Yol Bakım ve Altyapı DB	869.978.000	880.486.312
4 Emlak Yönetimi DB	599.950.000	768.500.988
5 Park ve Bahçeler DB	424.778.000	675.184.171
6 Raylı Sistem DB	781.167.000	637.986.570
7 Destek hizmetleri DB	554.131.000	589.140.259
8 Kaynak Geliştirme ve İyileştirme DB	5.526.800	483.299.485
9 Çevre Koruma DB	394.103.000	402.269.735
10 Sağlık ve Sosyal Hizmetler DB	256.560.000	314.813.495
11 İK ve Eğitim DB	328.118.000	300.509.553
12 İtfaiye DB	266.070.000	274.309.525
13 Ulaşım DB	112.390.000	175.806.476
14 Kültür ve Sosyal İşler DB	103.504.000	119.302.271
15 Mezarlık/Mer Müdürlüğü	126.391.000	118.357.932
16 Zabıta DB	98.787.000	100.883.464
17 Sahn Alma DB	69.641.000	78.087.813
18 Etüd ve Proje DB	102.083.000	61.377.933
19 İmar ve Şehircilik DB	48.808.000	51.007.644
20 1.Hukuk Müşavirliği	43.887.000	42.410.462
21 Basın Yayın ve Halkla İlişkiler DB	28.408.000	35.995.609
22 Bilgi İşlem DB	27.092.000	31.401.318
23 Yarı İşleri ve Kararlar DB	10.518.000	11.459.943
24 Deprem ve Risk Yönetimi DB	34.758.000	7.777.704
25 Belediyecilik İmar Müdürlüğü	6.925.000	6.079.653
26 Teftiş Kurulu Başkanlığı	4.700.000	4.436.771
27 Özel Kalem	12.128.000	1.280.932
28 İç Denetim Başkanlığı	860.000	736.788
TOPLAM	8.098.000.000	8.596.357.876

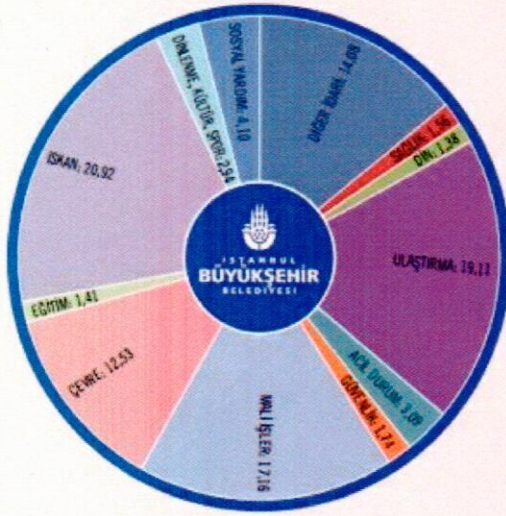
Kaynak: 188 Faaliyet Raporu, 2013

* İBB harcamalarında göze batan diğer bir nokta daire başkanlıklarının planlanan ve gerçekleşen harcamaları karşılaştırılınca ortaya çıkmaktadır.

Örneğin 2013 yılı için Park ve Bahçeler Daire Başkanlığı'nın harcaması 425 milyon TL planlanmışken 2013 yılı sonunda 675 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Halbuki Deprem ve Risk Yönetimi Daire Başkanlığı'nın planlanan harcaması 2013 yılı için 35 milyon TL iken 2013 yılı sonunda sadece 7 milyon olarak gerçekleşmiştir.

“Sosyal harcamalar düşük”

Grafik 7: İBB Giderlerinin Amaçlarına Göre Dağılımı, %, 2013

Kaynak: Analitik bütçe sınıflandırmasından esinlenerek mahalli idarelerin harcamalarının daha uygun izlenebilmesi için üretilen amaçlarına göre sınıflandırmanın yöntemi ve hesaplamaları için bkz. İBB Harcamalarını İzleme Kılavuzu, Yentürk, Karabacak ve Çarıkoğlu, 2015 (<http://istik.bilgi.edu.tr/>).

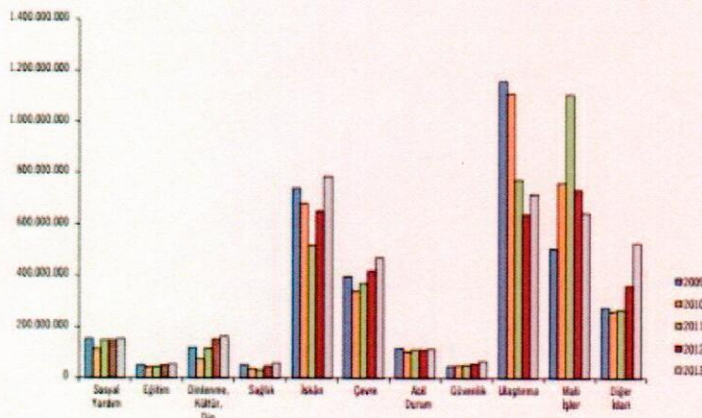
* İBB giderleri içinde sosyal harcamaların payı çok düşük. 2013 yılı kesin hesap gider cetvelleri incelenerek hesaplanan İBB giderlerinin amaçlarına göre dağılımına bakıldığında toplam harcamanın 1,41'i eğitim; 1,74'ü güvenlik; 1,56'sı sağlık; 3,09'u acil durum; 4,10'u sosyal yardım; 4,32'si dinlenme, kültür ve din; 12,53'ü çevre; 19,11'ini ulaştırma için harcadığı anlaşıyor.

Mali İşler 17,16; Diğer İdari İşler için ise 14,08'lik pay ayrılıyor.

İBB harcamaları içinde en yüksek pay ise iskana (20,92) ayrılmış. İskan harcamalarının içinde engelli vatandaşlarımız, şiddet gören kadınlar gibi dezavantajlı gruplara yönelik karşılıksız sosyal konut tahsis harcamaları yok.

“Ulaşım merkeze ve şirketlere kaydı”

Grafik 8: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Giderlerinin Amaçlarına ve Yıllara Göre Dağılımı, TL, cari fiyat

Kaynak: Grafik 7.

* 2009 yılında İBB'nin en büyük harcaması olan ulaştırma harcamalarında azalış görülüyor. İstanbul'a yapılan ulaştırma harcamalarının bir yandan Merkezi Yönetime diğer yandan İBB iştiraki olan şirketlere kaydığı görülüyor.

Bu kayma İstanbul'a yönelik ulaştırma kararlarının merkeze ve şirketlere taşındığına işaret ediyor. Ulaştırma harcamaları ve ulaştırma yatırımlarında İstanbul'da yaşayan vatandaşların ve mahalli idarecilerin görüşlerinin etkili olmadığı anlaşıyor.

“Su ihtiyacında sosyal eşitlik önerisi”

* İSKİ faaliyet raporlarında da belirtildiği gibi İSKİ gelir ve giderinin sonucunda “olumlu fazla” veriyor. Bu fazla İBB'ye gelir

olarak aktarılıyor.

2011-2015 yılları arasında su kullanım miktarına göre kademeli fiyat uygulaması kaldırıldı. 2015 yılında yeniden kademeli fiyat uygulamasına tekrar geçilmiş ve en yüksek kademe için enflasyonun çok üzerinde bir tarife uygulanmaya başlanırken en düşük kademe için yine enflasyonun biraz üzerinde bir tarife uygulanmaya başlandı.

Kanımızca, en yüksek kademeye uygulanan tarifeden elde edilen gelirin düşük gelir gruplarının su ihtiyaçlarının finanse edilmesinde kullanılmasının önemli bir sosyal eşitlik etkisi olacaktır.

“Dış borçlar metroya”

* İBB'nin aldığı tüm dış borçlar metro yapımında kullanıyor.

Metro hatları için alınan dış borçların uzun dönemli olan ana para ve faiz ödemeleri için ihtiyaç duyulan kaynağın metro hattı kullanım ücretlerine yansıtılarak finanse edilmesi İstanbul'da yaşayan düşük-orta gelirli vatandaşların aleyhine olacaktır.

Bizce, otomobil kullanıcılarının raylı sistem finansmanına katılmaları için benzin fiyatına eklenecek binde beş gibi küçük bir oranın metro hatlarının borçlarının ödenmesine ayrılması sosyal eşitliğe katkısı olabilecek bir uygulama olacaktır. (BK)

"İstanbul'un Ulaşım Harcamaları İBB'den Şirketlere Kaydı"

Kamu Harcamalarını İzleme Platformu'nun İBB Harcamaları İzleme Kılavuzu'na göre en çok harcama iskana, dış borçlar ise metro yapımına gidiyor.

İstanbul - BİA Haber Merkezi 17 Eylül 2015, Perşembe 16:35

Haberi mail ile paylaş.

Gönderilecek E-posta

Adınız

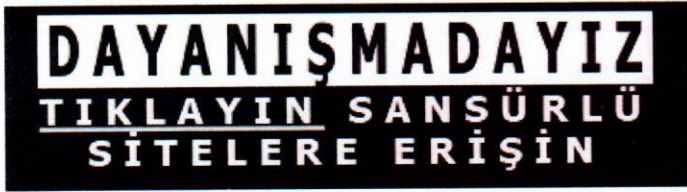
E-posta

Gönder ☐ Kapat

Beğen Paylaş 30

G+1 0

Tweetle 21

Anahtar Sözcükler

- [İBB](#)
- [kamu harcamalarını izleme platformu](#)
- [ibb harcamaları](#)

İlgili Haberler

2014 İZLEME [İnfoğrafik Rapor: Kamu Harcamalarında "Güvenlik" Artıyor](#) 29 Ekim 2014

Kamu Harcamalarını İzleme Platformu'nun 2014 Kamu Harcamaları İzleme Raporu Türkiye'nin toplam güvenlik harcamaları ...

Dosyalar

- 1. [1.jpg](#)
- 2. [2.jpg](#)